

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (harmadik tanács)

2017. február 9.*

„Előzetes döntéshozatal — A szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség — 2004/83/EK irányelv — A harmadik országok állampolgárai, illetve a hontalan személyek menekültként való elismerésének feltételeire vonatkozó minimumszabályok — Kiegészítő védelem iránti kérelem — A menekült jogállás elismerése iránti kérelem elutasítását követően előterjesztett kiegészítő védelem iránti kérelem vizsgálatára vonatkozó nemzeti eljárás szabályszerűsége — A meghallgatáshoz való jog — Terjedelem — Szóbeli meghallgatáshoz való jog — A tanúk meghallgatásának indítványozásához és a tanúk kikérdezéséhez való jog”

A C-560/14. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Supreme Court (legfelsőbb bíróság, Írország) a Bírósághoz 2014. december 5-én érkezett, 2014. november 24-i határozatával terjesztett elő az előtte

M

és

a **Minister for Justice and Equality**,

Ireland,

az **Attorney General**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (harmadik tanács),

tagjai: L. Bay Larsen tanácselnök (előadó), M. Vilaras, J. Malenovský, M. Safjan és D. Šváby bírák,

főtanácsnok: P. Mengozzi,

hivatalvezető: L. Hewlett főtanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2016. február 1-jei tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– M képviselőjében M. B. Burns és S. Man solicitors, valamint I. Whelan és P. O’Shea BL,

* Az eljárás nyelve: angol.

- Írország képviselőjében E. Creedon, J. Davis és J. Stanley, meghatalmazotti minőségben, segítők: N. Butler SC és K. Mooney BL,
- a cseh kormány képviselőjében M. Smolek és J. Vlácil, meghatalmazotti minőségben,
- a francia kormány képviselőjében D. Colas és F.-X. Bréchet, meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Bizottság képviselőjében M. Wilderspin és M. Condou-Durande, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2016. május 3-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a harmadik országok állampolgárainak, illetve a hontalan személyeknek menekültként vagy a más okból nemzetközi védelemre jogosultként való elismerésének feltételeiről [helyesen: feltételeire] és az e státuszok tartalmára vonatkozó minimumszabályokról szóló, 2004. április 29-i 2004/83/EK tanácsi irányelvben (HL 2004. L 304., 12. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 7. kötet, 96. o.) előírt kiegészítő védelem által biztosított jogállás megadására vonatkozó eljárás keretében a meghallgatáshoz való jognak az értelmezésére vonatkozik.
- 2 E kérelmet a ruandai állampolgársággal rendelkező M és a Minister for Justice and Equality (igazságügyi és esélyegyenlőségi miniszter, Írország; a továbbiakban: miniszter), valamint Írország és az Attorney General között folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő, melynek tárgya az M által az ír hatóságokhoz benyújtott, kiegészítő védelem iránti kérelem vizsgálatára vonatkozó eljárás szabályszerűsége.

Jogi háttér

Az uniós jog

A 2004/83 irányelv

- 3 A 2004/83 irányelv „Fogalommeghatározások” című 2. cikke a következőket írta elő:

„Ezen irányelv alkalmazásában:

[...]

- e) »kiegészítő védelemre jogosult személy«: harmadik ország olyan állampolgára, illetve olyan hontalan személy, aki nem minősül menekültnek, de akivel kapcsolatban megalapozott okokból azt kell feltételezni, hogy származási országába, illetőleg hontalan személy esetében a korábbi szokásos tartózkodási helye szerinti országba való visszatérése esetén a 15. cikk szerinti súlyos sérelem elszívődése tényleges veszélyének lenne kitéve; valamint rá a 17. cikk (1) és (2) bekezdése nem vonatkozik, és nem tudja vagy az ilyen veszélytől való félelmében nem kívánja ezen ország védelmét igénybe venni;

[...]”

4 Az említett irányelvnek „A tények és körülmények értékelése” című 4. cikkének szövege a következő:

„(1) A tagállamok a kérelmező kötelezettségének tekinthetik, hogy a lehető leggyorsabban bemutasson minden, a nemzetközi védelem iránti kérelem megalapozásához szükséges bizonyítékot. A kérelem szempontjából jelentőséggel bíró bizonyítékok értékelését – a kérelmező közreműködésével – a tagállam végzi.

(2) Az (1) bekezdésben említett bizonyítékok közé tartoznak a kérelmezőtől kapott, [helyesen: a kérelmezőtől kapott információk] valamint a kérelmező rendelkezésére álló, az előbbieket alátámasztó [helyesen: a következőkre vonatkozó] dokumentumok: a kérelmező életkora, háttere – ideértve az érintett hozzátartozókét is –, személyazonossága, állampolgársága(i), korábbi tartózkodási helye(i), illetve a korábbi tartózkodási helye(i) szerinti ország(ok), menedéjog iránt korábban benyújtott kérelmei, utazásának útvonala, személyazonossági és úti okmányai, továbbá a nemzetközi védelem iránti kérelmének indokai.

(3) A nemzetközi védelem iránti kérelem értékelése egyedi alapon, a következők figyelembevételével történik:

- a) a kérelemre vonatkozó határozat meghozatalának időpontjában a származási országra vonatkozó valamennyi releváns tény, ideértve a származási ország törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseit, valamint azok alkalmazási módját is;
- b) a kérelmező releváns nyilatkozatai és az általa bemutatott dokumentumok, ideértve az arra vonatkozó információkat is, hogy a kérelmező üldöztetésnek, vagy súlyos sérelemnek ki volt-e téve, illetve, hogy ezek veszélye fennáll-e;
- c) a kérelmező egyéni helyzete és személyes körülményei, ideértve az olyan tényezőket is, mint a háttér, nem és életkor, annak megállapítása érdekében, hogy a személyes körülményeit figyelembe véve a vele szemben elkövetett cselekmények vagy azon cselekmények, amelyeket vele szemben elkövethetnek, üldöztetésnek, illetve súlyos sérelemnek minősülnek-e;
- d) azon kérdés megválaszolása, hogy a kérelmező a származási ország elhagyása után végzett-e olyan tevékenységet, amelynek kizárólagos vagy legfőbb célja a nemzetközi védelem iránti kérelem benyújtásához szükséges feltételek megteremtése volt, annak megállapítása érdekében, hogy e tevékenysége miatt az említett országba való visszatérése esetén a kérelmező vonatkozásában üldöztetés vagy súlyos sérelem veszélye fennáll-e;
- e) azon kérdés megválaszolása, hogy ésszerűen elvárható-e a kérelmezőtől, hogy egy olyan másik állam védelmét vegye igénybe, amelynek állampolgárságát megszerezheti.

(4) Azon tény, hogy a kérelmező korábban már üldöztetésnek, vagy súlyos sérelemnek volt kitéve, illetve vele szemben ilyen üldöztetés vagy súlyos sérelem közvetlen veszélye állt fenn, komoly alátámasztásul szolgál a kérelmező üldöztetéstől való megalapozott félelmének, valamint a súlyos sérelem tényleges veszélyének, kivéve, amennyiben alapos okból feltételezhető, hogy a kérelmezőt nem fogják újból üldözni, illetve hogy a súlyos sérelem veszélye vele szemben már nem áll fenn.

(5) Amennyiben a tagállamok alkalmazzák az (1) bekezdés első mondatában említett elvet, amely szerint a kérelmezőnek meg kell indokolnia a nemzetközi védelem iránti kérelmét, és amennyiben a kérelmező állításait nem támasztják alá dokumentumok vagy egyéb bizonyítékok, úgy ezen állításokat nem kell bizonyítani, amennyiben:

- a) a kérelmező láthatóan mindent megtett kérelmének alátámasztása érdekében;

- b) a kérelmező átadta a rendelkezésére álló valamennyi bizonyítékot, és az egyéb jelentős, de hiányzó bizonyítékok vonatkozásában kielégítő magyarázatot adott;
 - c) megállapítható, hogy a kérelmező állításai logikailag összefüggőek és hihetőek, és nem mondanak ellent a kérelmével kapcsolatban ismert általános és egyedi információknak;
 - d) kérelmező az első adandó alkalommal benyújtotta a nemzetközi védelem iránti kérelmét, kivéve, amennyiben alapos indokkal igazolni tudja ennek elmulasztását; és
 - e) általánosságban megállapítható a kérelmező szavahihetősége.”
- 5 Ugyanezen irányelv „Súlyos sérelem” című 15. cikke a következőképpen rendelkezett:

„Az alábbiak minősülnek súlyos sérelemnek:

- a) halálbüntetés kiszabása vagy végrehajtása; vagy
- b) kínzás vagy embertelen, illetve megalázó bánásmód vagy büntetés alkalmazása a kérelmezővel szemben a származási országban; vagy
- c) nemzetközi vagy belső fegyveres konfliktushelyzetekben felmerülő megkülönböztetés nélküli erőszak következtében polgári személy életének vagy sértetlenségének súlyos és egyedi fenyegetettsége.”

A 2005/85/EK irányelv

- 6 A menekültstátusz megadására és visszavonására vonatkozó tagállami eljárások minimumszabályairól szóló, 2005. december 1-jei 2005/85/EK tanácsi irányelvnek (HL 2005. L 326., 13. o.) a „Hatály” címet viselő 3. cikke a következőképpen rendelkezett:

„(1) Ezen irányelvet a tagállamok területén, ideértve a határon vagy a tranzitónákban benyújtott menedékjog iránti kérelem elbírálására és a menekültstátusz visszavonására kell alkalmazni.

[...]

(3) Amennyiben a tagállamok olyan eljárást vezetnek be vagy alkalmaznak, amelyben a menedékjog iránti kérelmek elbírálására mind a genfi egyezmény alapján, mind pedig a [2004/83] irányelv 15. cikkében megállapított körülmények alapján másfajta nemzetközi védelemre irányuló kérelemként sor kerül, úgy az eljárás minden szakaszában ezen irányelv rendelkezéseit kell alkalmazniuk.

[...]”

Az ír jog

- 7 Az ír jog a nemzetközi védelem megszerzésére irányuló kérelmeknek két típusát különbözteti meg, nevezetesen:
- a menedékjog iránti kérelmet, és
 - a kiegészítő védelem iránti kérelmet.

- 8 Mindkét kérelem sajátos eljárás tárgyát képezi, és a kiegészítő védelem iránti kérelemre vonatkozó eljárást, amelyet csupán a menedékjog iránti kérelem elutasítása esetén indítanak meg, az ezen utóbbi kérelem vizsgálatára vonatkozó eljárást követően folytatják le.
- 9 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy a menedékjog iránti kérelmek elbírálására vonatkozó nemzeti jogszabályi rendelkezések elsősorban a Refugee Act 1996-nak (1996. évi menekültügyi törvény) az alapügy időpontjában hatályos változatában találhatók. A menedékjog iránti kérelem megvizsgálására vonatkozó eljárás többek között magában foglal egy a kérelmezővel lefolytatott személyes meghallgatást.
- 10 A kiegészítő védelem iránti kérelem vizsgálatára vonatkozó eljárást érintő rendelkezéseket a miniszter által kiadott 2006. október 9-i European Communities (Eligibility for Protection) Regulations 2006 (az Európai Közösségek keretén belüli védelem megadásáról szóló 2006. évi rendelet) foglalja magában, amelynek céljai közé tartozik a 2004/83 irányelvnek a nemzeti jogba való átültetése.
- 11 A kiegészítő védelem iránti kérelmet nyomtatvány útján nyújtják be, amelynek mintáját e rendelet melléklete tartalmazza.
- 12 Az említett rendelet nem tartalmaz olyan rendelkezést, amely előírná, hogy a kiegészítő védelem kérelmezőjét a kérelmének elbírálása keretében szóban meg kellene hallgatni.

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

- 13 2006 szeptemberében engedélyezték M számára, hogy tanulói vízummal belépjen Írország területére. Tanulmányai végén M menedékjog iránti kérelmet terjesztett elő, amelyet a Refugee Applications Commissioner (a menedékjog iránti kérelmek elbírálásáért felelős biztos, Írország) 2008. október 28-án elutasított. Az e határozattal szemben előterjesztett fellebbezést a Refugee Appeals Tribunal (menekültügyi fellebbezési bíróság, Írország) 2008. október 28-i ítélete elutasította.
- 14 M ezt követően kiegészítő védelem iránti kérelmet terjesztett elő. E kérelmet 2010. szeptember 30-án elutasították, és a miniszter M-re vonatkozóan 2010. október 5-én kiutasítási határozatot hozott. A miniszter a 2010. szeptember 30-i határozatában nagyrészt az M által benyújtott menedékjog iránti kérelmet érintő korábbi határozatokra hivatkozva megállapította, hogy tekintettel többek között arra, hogy az M kérelmében kifejtett állítások hihetőségét illetően komoly kételyek állnak fenn, M nem bizonyította azt, hogy megalapozott indokok állnak fenn annak feltételezésére, hogy súlyos sérelemnek van kitéve.
- 15 M 2011. január 6-án a kiegészítő védelem iránti kérelmét elutasító határozattal szemben keresetet indított a High Court (ítélőtábla, Írország) előtt.
- 16 E kereset vizsgálata során a High Court (ítélőtábla) előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést terjesztette a Bíróság elé:

„Amennyiben valamely kérelmező a menekültként való elismerés megtagadását követően kiegészítő védelmi jogállás iránti kérelmet terjeszt elő, és ennek elutasítására tettek javaslatot, a [...] 2004/83 irányelv 4. cikk[e] (1) bekezdés[nek második mondatában] foglalt, a tagállamnak a kérelmezővel történő együttműködésre vonatkozó kötelezettsége megköveteli-e a szóban forgó tagállam közigazgatási hatóságaitól, hogy a végső döntés meghozatalát megelőzően a kérelmező rendelkezésére bocsássák ennek az értékelésnek az eredményét annak érdekében, hogy észrevételeket tehessen a javasolt határozat elutasító eredményét valószínűsítő szempontjaival kapcsolatban?”

- 17 A Bíróság a 2012. november 22-i M. ítéletében (C-277/11, EU:C:2012:744) többek között megállapította, hogy az ezen ítélet alapjául szolgáló ügy tárgyát képező nemzeti szabályozás által létrehozotthoz hasonló rendszer tekintetében, amelyet az jellemez, hogy két külön és egymást követő eljárás létezik a menekültstátusz megszerzése iránti, illetve a kiegészítő védelem iránti kérelmek vizsgálatára, a kérdést előterjesztő bíróságnak a feladata az, hogy gondoskodjon arról, hogy ezen eljárások közül mindkettőben tiszteletben tartsák a kérelmező alapvető jogait, és konkrétan a meghallgatáshoz való jogát abban az értelemben, hogy a kérelmezőnek lehetőséget kell biztosítani arra, hogy a kért védelmet megtagadó mindenfajta határozat elfogadása előtt hasznos módon kifejthesse az észrevételeit. Az ilyen rendszerben az a körülmény, hogy az érdekeltet a menekült jogállás megadása iránti kérelmének az elbírálása keretében már megfelelő módon meghallgatták, nem jár azzal a következménnyel, hogy ettől a formalitástól a kiegészítő védelem iránti kérelemre vonatkozó eljárás keretében el lehet tekinteni.
- 18 A High Court (ítélőtábla) a 2012. november 22-i M. ítélet (C-277/11, EU:C:2012:744) nyomán 2013. június 23-án megállapította, hogy a miniszter tévesen mulasztotta el M-nek a kiegészítő védelem iránti kérelmének a vizsgálata során való tényleges meghallgatását.
- 19 A miniszter e határozattal szemben keresetet indított a Supreme Court (legfelsőbb bíróság, Írország) előtt. M a maga részéről az említett határozatra vonatkozóan vizontkeresetet terjesztett elő.
- 20 E körülmények között a Supreme Court (legfelsőbb bíróság) a 2014. november 24-i határozatban úgy döntött, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést terjeszti a Bíróság elé:

„Az uniós jogban a »meghallgatáshoz való jog« megköveteli-e azt, hogy a 2004/83/EK irányelv szerinti kiegészítő védelmet kérelmező személynek biztosítsák e kérelmével összefüggésben a szóbeli meghallgatást, beleértve a tanúk meghallgatásának indítványozására és a tanúk kikérdezésére vonatkozó jogot, ha a kérelmet olyan körülmények között terjesztették elő, hogy az érintett tagállam két külön és egymást követő eljárást alkalmaz a menedékjog iránti, illetve a kiegészítő védelem iránti kérelmek vizsgálatára?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

- 21 A kérdést előterjesztő bíróság a kérdésével lényegében arra vár választ, hogy a meghallgatáshoz való jog megköveteli-e azt, hogy abban az esetben, ha valamely olyan nemzeti szabályozás, mint amely az alapügy tárgyát képezi, két külön és egymást követő eljárást ír elő a menekültstátusz megszerzése iránti, illetve a kiegészítő védelem iránti kérelmek vizsgálatára, a kiegészítő védelem kérelmezője számára biztosítsák a kérelméhez kapcsolódó szóbeli meghallgatásra vonatkozó jogot, és annak a jogát, hogy e meghallgatás alkalmával tanúk meghallgatását indítványozza, illetve tanúkat kérdezzen ki.
- 22 A 2005/85 irányelv állapítja meg a nemzetközi védelem iránti kérelmek vizsgálatára irányuló eljárásokra vonatkozó minimumszabályokat, és ezen irányelv határozza meg a menedékkérők jogait. Ezen irányelv 3. cikkének (1) és (3) bekezdése pontosítja, hogy az irányelvet a menekültek helyzetére vonatkozó, 1951. július 28-án Genfben aláírt egyezményen [*Recueil des traités des Nations unies*, 189. kötet, 150. o., 2545. sz., (1954); kihirdette: az 1989. évi 15. tvr.] alapuló kérelemként, és a 2004/83 irányelv 15. cikkében megállapított körülmények alapján másfajta nemzetközi védelemre irányuló kérelemként vizsgált menedékjog iránti kérelmekre egyaránt alkalmazni kell (2016. október 20-i Danqua ítélet, C-429/15, EU:C:2016:789, 26. pont).
- 23 A Bíróság ezért kimondta, hogy a 2005/85 irányelv csak akkor alkalmazható a kiegészítő védelem iránti kérelmekre, ha a tagállam olyan egységes eljárást vezetett be, amelynek a keretében a kérelmet a két nemzetközi védelmi forma – nevezetesen a menekült jogállás és a kiegészítő védelmi jogállás – alapján vizsgálja (2016. október 20-i Danqua ítélet, C-429/15, EU:C:2014:789, 27. pont).

- 24 Az iratokból azonban az következik, hogy Írországból az alapügy tényállásának idején nem ez volt a helyzet, így a 2005/85 irányelv nem vonatkozik a kiegészítő védelem iránti kérelmeknek az e tagállamban való kezelésére.
- 25 Ugyanakkor, mivel a meghallgatáshoz való jog a szerves részét képezi a védelemhez való jog tiszteletben tartásának, amely az uniós jog alapelve, az arra vonatkozó jog tiszteletben tartása, hogy meghallgassák a címzetteket azon határozatokkal kapcsolatban, amelyek érzékenyen érintik az érdekeiket, főszabály szerint kötelező a tagállami hatóságokra nézve abban az esetben, ha az uniós jog alkalmazási körébe tartozó intézkedéseket fogadnak el, még akkor is, ha az alkalmazandó szabályozás nem ír elő kifejezetten ilyen alakíságot (lásd ebben az értelemben: 2014. november 5-i Mukarubega ítélet, C-166/13, EU:C:2014:2336, 49. és 50. pont; 2014. december 11-i Boudjlida ítélet, C-249/13, EU:C:2014:2431, 39. és 40. pont).
- 26 Következésképpen, amint azt a Bíróság a 2012. november 22-i M. ítélet (C-277/11, EU:C:2012:744) 91. pontjában megállapította, amennyiben valamely olyan nemzeti szabályozás, mint amely az alapügy tárgyát képezi, a menekültstátusz megszerzése iránti kérelem és a kiegészítő védelem iránti kérelem vizsgálatára két külön, egymást követő eljárást alkalmaz, a kérelmezőnek a meghallgatáshoz való jogát teljes mértékben biztosítani kell mindkét eljárásban.
- 27 A fentiekből azonban nem következhet az, hogy az olyan helyzetben, mint amely az alapügy tárgyát képezi, e jog azt követeli meg, hogy a kiegészítő védelem iránti kérelem vizsgálatára vonatkozó eljárás keretében mindenképpen szóbeli meghallgatást kell tartani.
- 28 Ugyanis először is a 2012. november 22-i M. ítéletben (C-277/11, EU:C:2012:744) szereplő megfontolásokból nem következik, hogy a kiegészítő védelem iránti kérelem vizsgálatára vonatkozó eljárás keretében mindenképpen szóbeli meghallgatást kell tartani.
- 29 Amint azt a főtanácsnok az indítványának az 52–55. pontjában megállapította, a Bíróság a 2012. november 22-i M. ítélet (C-277/11, EU:C:2012:744) 90. pontjában csupán azt pontosította, hogy nem fogadható el a kérdést előterjesztő bíróság és Írország által képviselt azon álláspont, amely szerint az a körülmény, hogy a kérelmező számára a menedékjog iránti kérelem elbírálása keretében már biztosították a meghallgatást, feleslegessé teszi azt, hogy a kiegészítő védelem iránti, későbbi kérelem vizsgálata keretében meghallgatást tartsanak. A Bíróság ezért csupán arra emlékeztetett, hogy biztosítani kell a kiegészítő védelem kérelmezője meghallgatáshoz való jogának a tiszteletben tartását még akkor is, ha e kérelmezőt a menedékjog iránti kérelmének a vizsgálata keretében már meghallgatták, ugyanakkor a Bíróság nem állapította meg, hogy mindenképpen kötelező lenne szóbeli meghallgatást tartani a kiegészítő védelem iránti kérelemre vonatkozóan.
- 30 Másodszor meg kell állapítani, hogy az e területen Írországból alkalmazandó uniós szabályozás hiányában e tagállam belső jogrendjének kell szabályoznia a kiegészítő védelem iránti kérelem vizsgálatára vonatkozó eljárási részletszabályokat, és az említett tagállam felelős azért, hogy ennek keretében biztosítsa az uniós jogrend által garantált jogok hatékony védelmét, és különösen biztosítsa a kiegészítő védelmet kérelmező személynek a meghallgatáshoz való jogát (lásd ebben az értelemben: 2016. november 8-i Lesoochranárske zoskupenie VLK ítélet, C-243/15, EU:C:2016:838, 65. pont).
- 31 E tekintetben hangsúlyozni kell, hogy a meghallgatáshoz való jog biztosítja e kérelmező számára azt a lehetőséget, hogy a közigazgatási eljárás során hasznos és hatékony módon ismertesse a kiegészítő védelem iránti kérelméhez kapcsolódó álláspontját, és azokat az indokokat, amelyek igazolhatják, hogy az illetékes hatóság ne hozzon kedvezőtlen döntést (lásd analógia útján: 2014. december 11-i Boudjlida ítélet, C-249/13, EU:C:2014:2431, 54. pont; 2016. március 17-i Bensada Benallal ítélet, C-161/15, EU:C:2016:175, 33. pont).

- 32 Ezenfelül a meghallgatáshoz való jognak lehetővé kell tennie e hatóság számára az ügy oly módon történő elbírálását, hogy olyan határozatot hozhasson, amely az eset teljes ismeretén alapul, figyelembe véve valamennyi releváns elemet, valamint lehetővé kell tennie, hogy e határozatot megfelelő módon indokolja ahhoz, hogy adott esetben a kérelmező gyakorolhassa a jogorvoslathoz való jogát (lásd ebben az értelemben: 2008. december 18-i Sopropé ítélet, C-349/07, EU:C:2008:746, 49. pont; 2014. december 11-i Boudjlida ítélet, C-249/13, EU:C:2014:2431, 59. pont).
- 33 A Bíróság ítélkezési gyakorlatából továbbá az következik, hogy a meghallgatáshoz való jog megsértését többek között az adott tárgyra vonatkozó jogszabályokra figyelemmel kell értékelni (lásd ebben az értelemben: 2013. szeptember 10-i G. és R. ítélet, C-383/13 PPU, EU:C:2013:533, 34. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 34 Következésképpen azokat a részletszabályokat, amelyek szerint a kiegészítő védelem kérelmezőjének a kérelmére vonatkozó végleges döntés meghozatalát megelőzően gyakorolnia kell a meghallgatáshoz való jogát, a 2004/83 irányelv rendelkezései alapján kell értékelni, amely többek között előírja az azon feltételekre vonatkozó minimumszabályok megállapítását, amelyeknek a harmadik országok állampolgárainak meg kell felelniük ahhoz, hogy kiegészítő védelemben részesüljenek (lásd analógia útján: 2014. november 5-i Mukarubega ítélet, C-166/13, EU:C:2014:2336, 55. pont; 2014. december 11-i Boudjlida ítélet, C-249/13, EU:C:2014:2431, 45. pont).
- 35 Az illetékes hatóságnak a kiegészítő védelem iránti kérelemről való határozathoz ellenőriznie kell, hogy a kérelmező megfelel-e az említett irányelv 2. cikkének e) pontjában előírt feltételeknek, ami többek között annak a meghatározását feltételezi, hogy fennállnak-e olyan megalapozott indokok, amelyek alapján azt kell feltételezni, hogy a kérelmező a származási országába való visszatérés esetén súlyos sérelem elszenvedése tényleges veszélyének lenne kitéve, és nem tudja vagy az ilyen veszélytől való félelmében nem kívánja ezen ország védelmét igénybe venni.
- 36 Ennek keretében, amint ugyanezen irányelv 4. cikkéből következik, azon releváns elemek között, amelyeket az illetékes hatóságnak figyelembe kell vennie, szerepelnek többek között a kérelmező életkorára, hátterére, személyazonosságára, állampolgárságára vagy állampolgárságaira, korábbi tartózkodási helyére vagy helyeire, illetve a korábbi tartózkodási helyei szerinti országokra, menedékjog iránt korábban benyújtott kérelmeire, utazásának útvonalára, a kérelmének indokaira, valamint általánosabban azon súlyos sérelemre vonatkozó információk és dokumentumok, amelyeket elszenvedett vagy elszenvedhet. Az illetékes hatóság adott esetben figyelembe kell, hogy vegye továbbá a bizonyítékok hiányára vonatkozó magyarázatokat, valamint a kérelmező általános hitelességét.
- 37 A kiegészítő védelem iránti kérelemre vonatkozó határozat meghozatala előtti meghallgatáshoz való jognak tehát lehetővé kell tennie a kérelmező számára, hogy valamennyi említett tényezőre vonatkozóan kifejtse az álláspontját a kérelmének alátámasztása, valamint annak lehetővé tétele érdekében, hogy a hatóság az ügy teljes ismeretében végezhesse el a 2004/83 irányelv 4. cikkében előírt, a tényekre és a körülményekre vonatkozó egyéni értékelést annak meghatározása céljából, hogy fennáll-e annak a tényleges veszélye, hogy e kérelmezőt ezen irányelv értelmében súlyos sérelem éri abban az esetben, ha visszaküldik a származási országába.
- 38 E körülmények között az, ha egy kiegészítő védelmet kérelmező személy ezen álláspontját csupán írásban fejtheti ki, általánosságban nem tekinthető úgy, hogy nem teszi lehetővé a kérelmére vonatkozó határozat elfogadása előtti meghallgatáshoz való jogának a tényleges tiszteletben tartását.
- 39 A jelen ítélet 36. pontjában említett elemek jellegére tekintettel ugyanis főszabály szerint nem zárható ki, hogy ezen elemek hasznos módon az illetékes hatóság tudomására hozhatók a kiegészítő védelmet kérelmező írásbeli nyilatkozatai útján, vagy az e célból előírt nyomtatványon is, melyet adott esetben olyan igazolások kísérnek, amelyeket a kérelmező a kérelméhez mellékelni kíván.

- 40 Az ilyen eljárási mechanizmus, amennyiben kellő mérlegelési mozgásteret biztosít a kérelmezőnek arra, hogy kifejtse az álláspontját, és amennyiben a kérelmező szükség szerint kellő segítségnyújtásban részesülhet, lehetővé teheti a kérelmező számára, hogy részletesen nyilatkozzon azon elemekkel kapcsolatban, amelyeket az illetékes hatóságnak figyelembe kell vennie, és lehetővé teheti azt, hogy amennyiben a kérelmező azt hasznosnak tartja, a menedékjog iránti kérelem vizsgálata keretében az illetékes hatóság elé terjesztettektől eltérő információkat vagy értékeléseket terjesszen elő.
- 41 Ez a mechanizmus ugyanígy alkalmas arra, hogy biztosítsa az illetékes hatóság számára a kiegészítő védelem kérelmezőjére vonatkozó, a 2004/83 irányelv 4. cikkének (2)–(5) bekezdésében előírt elemek rendelkezésre bocsátását, melyek alapján e hatóságnak el kell végeznie a releváns tények és körülmények egyéni értékelését, és következképpen alkalmas arra, hogy lehetővé tegye e hatóság számára azt, hogy az ügy teljes ismeretében hozhasson döntést, és azt megfelelő módon indokolhassa.
- 42 Ezenfelül emlékeztetni kell arra, hogy az olyan helyzetben, mint amely az alapügy tárgyát képezi, a kiegészítő védelem iránti kérelem vizsgálata a menedékjogi eljárást követi, amelynek során a nemzetközi védelem kérelmezőjét a menedékjog iránti kérelme vonatkozásában szóban meghallgatták.
- 43 Márpedig az ezen meghallgatás során megszerzett bizonyos információk vagy elemek szintén hasznosnak bizonyulhatnak a kiegészítő védelem iránti kérelem megalapozottságának az értékelése tekintetében. Konkrétan a kérelmező egyéni státuszára vagy személyes helyzetére vonatkozó információk relevánsak lehetnek mind a menedékjog iránti kérelmének, mind a kiegészítő védelem iránti kérelmének a vizsgálata során.
- 44 Így, amennyiben a menedékjogi eljárás során lefolytatott szóbeli meghallgatás önmagában nem elég ahhoz, hogy a kérelmezőnek a kiegészítő védelem iránti kérelmével kapcsolatos meghallgatásához való jogát biztosítsák (lásd ebben az értelemben: 2012. november 22-i M. ítélet, C-277/11, EU:C:2012:744, 90. pont), nem zárható ki, hogy az illetékes hatóság a kiegészítő védelem iránti kérelem vizsgálatához figyelembe vegyen az ezen meghallgatás keretében szerzett bizonyos információkat vagy elemeket, melyek hozzájárulhatnak ahhoz, hogy e kérelemről az ügy teljes ismeretében dönthessen.
- 45 E tekintetben meg kell továbbá állapítani, hogy a kiegészítő védelmet kérelmező személy ahhoz fűződő joga, hogy a kérelmének alátámasztására alkalmas indokokat írásban kifejhessen, alkalmat biztosít neki arra, hogy kifejtse az álláspontját az illetékes hatóság által a menedékjog iránti kérelmének az elbírálása céljából az ezen elemek és információk vonatkozásában alkalmazott értékelést illetően.
- 46 Ezenfelül hangsúlyozni kell, hogy bár az, ha a kiegészítő védelem iránti kérelem vizsgálata keretében új szóbeli meghallgatást tartanak, alkalmat biztosíthat a kérelmezőnek arra, hogy új elemekkel egészítse ki az írásban már előadottakat, a meghallgatáshoz való jog nem követeli meg, hogy e kérelmező számára ennek lehetőségét biztosítsák (lásd ebben az értelemben: 2014. november 5-i Mukarubega ítélet, C-166/13, EU:C:2014:2336, 71. pont).
- 47 Ugyanakkor továbbra is igaz, hogy bizonyos esetekben különleges körülmények szükségessé tehetik szóbeli meghallgatás tartását annak érdekében, hogy a kiegészítő védelem kérelmezőjének a meghallgatáshoz való jogát ténylegesen tiszteletben tartsák.
- 48 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy ha a nemzetközi védelem kérelmezője által benyújtott információk bármely okból nem teljesek, nem frissek vagy nem relevánsak, a 2004/83 irányelv 4. cikkének (1) bekezdéséből az következik, hogy az érintett tagállamnak a kérelmezővel aktívan együtt kell működnie annak érdekében, hogy a kérelem értékelését lehetővé tevő valamennyi információ összegyűlhessen (lásd ebben az értelemben: 2012. november 22-i M. ítélet, C-277/11, EU:C:2012:744, 66. pont).

- 49 Következésképpen szóbeli meghallgatást kell tartani abban az esetben, ha az illetékes hatóság objektíve nincs abban a helyzetben, hogy az írásbeli eljárás, valamint a kérelmezőnek a menedékjog iránti kérelem vizsgálata során lefolytatott meghallgatása nyomán rendelkezésére álló információk alapján az ügy teljes ismeretében eldönthesse, hogy fennállnak-e olyan megalapozott indokok, amelyek alapján azt kell feltételezni, hogy e kérelmező a származási országába való visszatérés esetén súlyos sérelem elszenvedése tényleges veszélyének lenne kitéve, és nem tudja vagy az ilyen veszélytől való félelmében nem kívánja ezen ország védelmét igénybe venni.
- 50 Az ilyen helyzetben ugyanis a szóbeli meghallgatás lehetővé teheti az illetékes hatóság számára, hogy kikérdezze a kérelmezőt azon információkkal kapcsolatban, amelyek a kérelméről való határozat meghozatalához hiányoznak, és adott esetben lehetővé teheti e hatóság számára annak ellenőrzését, hogy a 2004/83 irányelv 4. cikkének (5) bekezdésében előírt feltételek teljesülnek-e.
- 51 Szóbeli meghallgatást kell tartani továbbá abban az esetben, ha azon személyes vagy általános helyzetre tekintettel, amelybe a kiegészítő védelem iránti kérelem illeszkedik – többek között ideértve a kérelmezőnek például a korára, egészségi állapotára, vagy arra tekintettel fennálló esetleges különleges sérülékenységet, hogy az erőszak súlyos formáit szenvedte el – úgy tűnik, hogy az ilyen meghallgatás szükséges ahhoz, hogy e kérelmező számára lehetővé tegyék azt, hogy e kérelem alátámasztására alkalmas elemekkel kapcsolatban teljes és koherens módon nyilatkozhasson.
- 52 Következésképpen a kérdést előterjesztő bíróságnak kell ellenőriznie, hogy az alapügyben fennáll-e olyan különleges körülmény, amely szükségessé teszi a kiegészítő védelmet kérelmező személy szóbeli meghallgatását ahhoz, hogy a meghallgatáshoz való jogát ténylegesen tiszteletben tartsák.
- 53 Abban az esetben, ha ilyen meghallgatást kellett volna tartani az olyan eljárásban, mint amely az alapügy tárgyát képezi, a kérdést előterjesztő bíróság arra vár választ, hogy a kiegészítő védelmet kérelmező személynek joga van-e ahhoz, hogy e meghallgatás során tanúk meghallgatását indítványozza, vagy tanúkat kérdezzen ki.
- 54 E tekintetben meg kell állapítani, hogy egyrészt az ilyen jog meghaladja azokat a követelményeket, amelyek általában a közigazgatási eljárás keretében a meghallgatáshoz való jogból következnek, amint az a Bíróság ítélkezési gyakorlatából kitűnik (lásd ebben az értelemben: 2004. január 7-i Aalborg Portland és társai kontra Bizottság ítélet, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P és C-219/00 P, EU:C:2004:6, 200. pont), és másrészt a kiegészítő védelem iránti kérelem vizsgálatára vonatkozó szabályok – különösen ideértve a 2004/83 irányelv 4. cikkében előírtakat – nem tulajdonítanak különleges jelentőséget a tanúvallomásoknak a releváns tények és körülmények értékelése tekintetében.
- 55 Következésképpen a meghallgatáshoz való jog nem feltételezi, hogy a kiegészítő védelem kérelmezője számára biztosítsák az ahhoz fűződő jogot, hogy a kérelmének a vizsgálata keretében esetlegesen tartott szóbeli meghallgatás során tanúk meghallgatását indítványozhassa, vagy tanúkat kérdezessen ki.
- 56 A fenti megfontolások összességére tekintettel az előterjesztett kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2004/83 irányelv keretében a meghallgatáshoz való jog főszabály szerint nem követeli meg, hogy abban az esetben, ha valamely olyan nemzeti szabályozás, mint amely az alapügy tárgyát képezi, két külön és egymást követő eljárást ír elő a menekültstátusz megszerzése iránti, illetve a kiegészítő védelem iránti kérelmek vizsgálatára, a kiegészítő védelem kérelmezője számára biztosítsák a kérelméhez kapcsolódó szóbeli meghallgatásra vonatkozó jogot, és annak a jogát, hogy e meghallgatás alkalmával tanúk meghallgatását indítványozza, illetve tanúkat kérdezzen ki.

- 57 Szóbeli meghallgatást kell tartani azonban abban az esetben, ha az illetékes hatóságok rendelkezésére álló információkhoz vagy a kiegészítő védelem iránti kérelem háttéréül szolgáló személyes vagy általános helyzethez kapcsolódó különleges körülmények ezt szükségessé teszik ahhoz, hogy e kérelmet az ügy teljes ismeretében lehessen megvizsgálni, amely feltétel teljesülését a kérdést előterjesztő bíróságnak kell vizsgálnia.

A költségekről

- 58 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (harmadik tanács) a következőképpen határozott:

A harmadik országok állampolgárainak, illetve a hontalan személyeknek menekültként vagy a más okból nemzetközi védelemre jogosultként való elismerésének feltételeiről [helyesen: feltételeire] és az e státuszok tartalmára vonatkozó minimumszabályokról szóló, 2004. április 29-i 2004/83/EK tanácsi irányelv keretében a meghallgatáshoz való jog főszabály szerint nem követeli meg, hogy abban az esetben, ha valamely olyan nemzeti szabályozás, mint amely az alapügy tárgyát képezi, két külön és egymást követő eljárást ír elő a menekültstátusz megszerzése iránti, illetve a kiegészítő védelem iránti kérelmek vizsgálatára, a kiegészítő védelem kérelmezője számára biztosítsák a kérelméhez kapcsolódó szóbeli meghallgatásra vonatkozó jogot, és annak a jogát, hogy e meghallgatás alkalmával tanúk meghallgatását indítványozza, illetve tanúkat kérdezzen ki.

Szóbeli meghallgatást kell tartani azonban abban az esetben, ha az illetékes hatóságok rendelkezésére álló információkhoz vagy a kiegészítő védelem iránti kérelem háttéréül szolgáló személyes vagy általános helyzethez kapcsolódó különleges körülmények ezt szükségessé teszik ahhoz, hogy e kérelmet az ügy teljes ismeretében lehessen megvizsgálni, amely feltétel teljesülését a kérdést előterjesztő bíróságnak kell vizsgálnia.

Aláírások